

Täysistunto

Perjantai 22.11.2024 klo 13.02—13.28

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 115/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.20 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Toimiva metsätieverkosto on edellytys kilpailukykyiselle teollisuuspuun ja energiapuun hankintaketjulle sekä metsänhoitotöiden tekemiselle. Metsänomistajien, metsäalan toimijoiden ja viranomaisten lisäksi metsätieverkosto palvelee metsien virkistyskäyttäjiä. Metsätieverkosto on merkittävässä asemassa laajojen metsäpalojen torjunnassa ja ennaltaehkäisyssä. Ilmastonmuutoksen edetessä metsäpalojen riskit kasvavat entisestään.

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että vaikka uuden metsätien tekemisen tuesta luovutaan, kannustejärjestelmän tavoitteet koskien metsätieverkoston ylläpitoa kuitenkin pitkälti toteutuisivat, koska yksityistien perusrannuksen tuki säilyy osana tukijärjestelmää. Riittävät kannusteet metsätieverkon kunnossapitoon tulee säilyttää. Sovellettaessa kannustejärjestelmälain säännöksiä tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä on yksityistien perusrannushankkeissa tarpeen ottaa paikalliset olosuhteet huomioon korostuneemmin kuin uutta metsätietä rakennettaessa, missä vaihtoehtoja tien linjaamiseen on yleensä useampia. Hallitusohjelman mukaan liikenneväylien rahoituksessa ja sen kohdentamisessa kiinnitetään huomiota maa- ja metsätalouden tarpeisiin.

Tämä hallituksen esitys 115 on tarpeellinen, ja maa- ja metsätalousvaliokunta puoltaa lakiehdotusta, mutta muutamia muutosehdotuksiakin on. Ne ovat pääasiassa muutamaa sanamuotoa selventäviä, mutta on myös esimerkiksi 41 § ja siinä 1 momentti, jossa ehdotetaan, että jos kiinteistön tai alueen omistaja vaihtuu, niin hoito- ja kunnossapitovelvoite ja virkistyskäytön sallimista koskeva velvoite siirtyvät uudelle yksityiselle maanomistajalle, ja jos metsätaloudellinen käyttö estyy, niin hoitovelvollisuus tietenkin loppuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2024 vp

13.22 Teemu Kinnari kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä metsätalouden määräraikaisesta kannustejärjestelmän muuttamisesta. Tarkoituksena on sopeuttaa tukijärjestelmä käytettävissä oleviin määrärahoihin.

Metsätalouden kannustejärjestelmä on ollut merkittävä työkalu suomalaisen metsätalouden kehittämisessä. Se on kannustanut metsänomistajia aktiiviseen ja vastuulliseen toimintaan, tukenut metsien kestäväää käyttöä ja siten edistänyt myös ilmasto- ja metsäpolitiikan tavoitteita. Hallituksen esityksen taustalla ovat kuitenkin julkisen talouden vakauttamiseksi tehdyt säästöt, jotka edellyttävät myös tästä järjestelmästä tehtäviä säästöjä.

Metsätalous on edelleen yksi suomalaisen kansantalouden tärkeimmistä sektoreista. Metsämme tuottavat paitsi arvokasta raaka-ainetta vientiteollisuudelle myös merkittäviä ilmastohyötyjä ja virkistysmahdollisuuksia kaikille suomalaisille. Metsätieverkoston kunnossapito on yksi keskeisistä edellytyksistä kilpailukykyisen puunhankintaketjun ja tehokkaan metsänhoidon toteutumiselle. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että järjestelmä säilyy riittävän kannustavana metsätieverkoston ylläpidon osalta, vaikka uuden metsätien tekemisen tuki poistuukin. Hallituksen esityksen mukaisesti metsätien perusparannuksiin liittyvä tuki säilyy. Tämä on hyvä ja tarpeellinen päätös, sillä toimiva tieverkosto palvelee paitsi metsätaloutta myös monia muita käyttäjäryhmiä, kuten metsien virkistyskäyttäjiä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan käsittelyssä on korostettu, että tukijärjestelmässä on huomioitava paikalliset olosuhteet ja erityistarpeet. Uusien metsäteiden rakentaminen tuo väistämättä mukanaan enemmän valinnanmahdollisuuksia kuin vanhojen teiden perusparannus, missä olosuhteet saattavat rajoittaa toimia merkittävästi. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että joustavuus ja paikalliset tarpeet on otettava erityisesti huomioon esimerkiksi vaatimusten tulkinnassa.

Esityksen mukaan tukihakemusten käsittelyä selkeytetään ja joustavoitetaan. Tukihakemuksia voidaan jatkossa siirtää käsiteltäväksi seuraavana vuonna, mikäli määrärahat on kuluvan vuoden osalta käytetty loppuun. Tämä muutos on tärkeä, sillä se antaa joustavuutta järjestelmän soveltamiseen ja auttaa välttämään yllättäviä tilanteita hakijoiden näkökulmasta. Metsäkeskukselle annettava tiedotusvastuu määrärahojen riittävyydestä on tässä keskeisessä asemassa.

Vaikka kannustejärjestelmään tehdään muutoksia, on niiden tarkoituksena varmistaa järjestelmän tarkoituksenmukaisuus ja tukea valtiontalouden sopeutusta. Meidän on pidettävä huoli siitä, että metsäpolitiikka säilyy johdonmukaisena ja kannustaa suomalaisia metsänomistajia kestävään ja aktiiviseen metsätalouden harjoittamiseen myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pian alkavan suuren valiokunnan kokouksen vuoksi keskustelu keskeytetään, mikäli listalle jää pitämättömiä puheenvuoroja.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 115/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.